

GRAMMEX press

Eput, Dingo ja
Jake Nyman

R.A.E.

syntyi somessa

Tuuli

laulaa ja tubettaa

Oopperan asialla
Walteri Torikka

3
2017

hän

TOUKO AALTO Syntyi 1984 Savonlinnassa. **Kotikunta** Jyväskylä.
Koulutus Yhteiskuntatieteiden kandidaatti 2008. **Työura** Myyntineuvottelija Elisalla 2006–2008 ja A-lehdillä 2009–2011, kansanedustajan avustaja 2011–2015 ja kansanedustaja 2015–.
Luottamustoimet Jyväskylän kaupunginvaltuusto 2008–, Vihreän liiton varapuheenjohtaja 2013–2017 ja puheenjohtaja 2017–. **Harrastukset** Kestävyysurheilu, erityisesti pyöräily, kuntosalit ja salibandy.

Vihreä puheenjohtaja

Vihreiden tuore puheenjohtaja Touko Aalto on räpin ja indie-electron ystävä.

Haastattelu LAURI KAIRA
Kuva KIMMO BRANDT / COMPIC / EDUSKUNTA

► Mikä on yleisin tapasi kuunnella musiikkia?

Kännykän Spotify-sovelluksen kautta.

► Liittykö jonkin kappaleeseen tai yhtyeeseen merkittäviä muistoja?

Todella monet kappaleet kytkeytyvät johonkin muistoon. Nuoruudesta yksi vahvimpia muistoja liittyy **Dr. Dren Still D.R.E.**-biisiin.

► Entä konserttiin tai muuhun musiikkitapahtumaan?

Rage Against The Machinen keikka Provinssi-rockissa 2000 on ehkä vahvin johonkin yhtyeeseen liittyvä muisto.

► Millaisesta musiikista pidät eniten?

Olen todella kaikkiruokainen. Ja erilaiset musiikkityylit sopivat hieman erilaisiin tilanteisiin. Ehkä eniten tulee kuunneltua räppiä ja indie-electroa.

► Montako levyä osapuillesi omistat?

En ole ostanut cd-levyjä enää vuosiin, mutta omistan osapuillesi 30 cd-levyä.

► Millainen oli ensimmäinen oma levysi ja miten sait sen?

Ensimmäinen oma cd-levyni taisi olla Leevi and the Leavingsin kokoelmalevy ja ostin sen kesätyörahoillani Joensuun Anttilan Top Ten -osastolta.

► Onko musiikkimakusi muuttunut vuosien mittaan?

On muuttunut. Olen nykyään paljon kaikkiruokaisempi ja uteliaampi kaikenlaista musiikkia kohtaan.

► Mitä kansallinen kulttuuri sinulle merkitsee?

Ymmärrystä siitä, mistä olemme tulossa ja miten meistä on ajan saatossa muovautunut sellaisia kuin olemme. Se on yhteistä historiaamme.

► Millainen tekijänoikeussuoja on mielestäsi hyväksi kulttuurille?

Sellainen, joka vastaa aikaansa ja turvaa kulttuurin tekijöiden oikeudet. ●

R.A.E. 14
KUVA: NELLY TATTI

MUSIIKKI AKTIVOI AIVOJA 18

KUVA: SERGEY KHAKIMULLIN / DREAMSTIME

TUULI 26
KUVA: JANITA AULTIO

Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry:n asiakaslehti

Pieni Roobertinkatu 16 A
00120 Helsinki
toimitus@gramex.fi
puh. (09) 4282 7488
www.gramex.fi
Päätoimittaja Lauri Kaira
Toimitussihteeri Heikki Jokinen
Ulkoasu ja taitto Helena Kajander
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa / 28. vuosikerta
Julkaisija Gramex ry / ISSN 0787-6564
Painotyo Forssa Print / Painos 48 000 kpl
Osoitteenmuutokset gramex@gramex.fi

KANNESSA WALTTERI TORIKKA
KUVA: JUHA MUSTONEN

Pääkirjoitus

LAURI KAIRA
Päätoimittaja

KUVA: MATTI MATKANEN

Musiikki tekee hyvää

Tutkimusten mukaan äänitemusiikin myynti kasvaa ja musiikkivienti vetää. Kotimarkkinoilla digitaalisten palvelujen kasvu on siis ohittanut fyysisten levyjen myynnin laskun. Kun kuluttajamyyntiä katsotaan, kolme euroa neljästä tulee jo digipuolelta.

Mikä tärkeintä, myös musiikkivienti kasvaa. Pyöreän luvun vieni on kasvanut 15 vuodessa kymmenkertaiseksi. Suuri osa kiitoksesta kuuluu viennin edistämisen organisaatiomme Music Finlandin työlle.

Vientitilastoista kirjoitetaan tässä lehdessä omassa jutussaan. Muissa jutuissa kerrotaan siitä, mitä musiikin ammattilaisille kuuluu ja esitellään uusia kykyjä.

Walteri Torikka on arvostetumpia solistejamme. Hän kertoo sekä työstään että ajatuksistaan. Torikka painottaa, että taide ja kulttuuri tekee maailmasta paremman paikan ja auttaa kestävämpään myös kovina aikoina.

Paria pykälää tuorempi artisti on 18-vuotias Tuuli Oikarinen. Hänen 13-vuotiaana julkaistava levynsä myi platinaa. Sittemmin hän sai Tubeconiassa Vuoden musiikkikanava -palkinnon.

Myös R.A.E. omaa vahvat kytkökset digi-maailmaan. Duo koottiin some-kampanjan avulla, biisejä tehdään yhdessä verkkopalvelun avulla. Yhtye sanoo tekevänsä musiikkia hyvään menoon. Musiikki on tunnetusti ja tutkitusti hyvä tunnelman luoja.

Musiikin vaikutuksista ihmiseen kertoo alan arvostettu asiantuntija tohtori Markku T. Hyypä. Musiikki vaikuttaa itsessään aivoihin ja musiikkiharrastukseen liittyvä sosiaalinen yhteys lisää hyvinvointia muutenkin.

Lyhyesti sanottuna, musiikki tekee hyvää. Toivon mukaan tiimiimme on onnistunut kokoamaan sinulle, hyvä lukija, kivan ja mielenkiintoisen lukupaketin musiikista, sen tekijöistä, esittäjistä ja tuottajista. Toivotan hyviä lukuhetkiä! ●

Musiikin vieni kasvaa.

Vilho Valo ja HIM olivat Tuska-festivaalin pääesiintyjänä heinäkuussa 2017.

KUVA: DENNIS GORIA

HIM viimeisellä kiertueellaan

HIM ilmoitti alkuvuodesta pistävänsä pillit pussiin, 26 vuoden jälkeen. Yhtyeen käynnissä oleva jäähyväiskierrue suuntautuu lokamarraskuussa Pohjois-Amerikkaan, ja loppuvuodesta yhtye kiertää Eurooppaa. Vuonna 1991 perustettu HIM lukeutuu Suomen kansainvälisesti menestyneimpiin yhtyeisiin. Yhtye julkaisi uransa aikana kahdeksan studioalbumia, joista *Dark Light* (2005) ylitti Yhdysvalloissa kultalevyrajan. Kiertueella on luvassa kappaleita uran eri vaiheista ja karismaattisen keulahahmo **Vilho Valon** ääntä on vihjailtu kuultavaksi jatkossa sooloprojekteissa.

Sarikoski lähtee Juilliardiin

Pasunisti **Kasper Sarikoski** (s. 1988) valittiin ensimmäisenä suomalaisena jazz-muusikkona opiskelemaan New Yorkissa sijaitsevaan Juilliardin taidekouluun. Se kuuluu alallaan maailman arvostetuimpiin oppilaitoksiin.

Sarikoski osallistuu koulun kaksivuotiseen, jatko-opintotason Artist Diploma in Jazz Studies -koulutukseen. Siinä hiotaan laajasti opiskelijoiden taitoja esiintymisessä, säveltämisessä ja opetuksessa.

Koulutukseen osallistuvista koostaan Juilliard Artist Diploma Ensemble -yhtye. Se esiintyy paitsi koulun omilla konserteissa myös laajalti eri maissa.

KUVA: TEEMU MATTSSON

Johtosävel

ILMO LAEVUO
Gramexin toimitusjohtaja

Tietoa ja tekniikkaa

Tekijänoikeushallinto on paljolti tiedon hallintaa. Tämä ei ole mikään alan erikoisuus sillä tieto on yhtä kasvavassa merkityksessä maailmantaloudessa. Tiedolla tehdään kauppaa, tieto synnyttää kauppaa. Tiedon määrä lisääntyy nykyisten kulutus- ja toimintatapojen seurauksena räjähdysmäisesti. Siitä seurauksena on, että tehokas tietojen käsittely ja yhdistäminen on tärkeämpää kuin itse tieto.

Tekijänoikeuksien hallinnointi ei ole ollut kehityksen kärjessä tiedon synnyttäjänä, kerääjänä ja muokkaajana. Tähän ei ole tarvettakaan, sillä tekijänoikeusjärjestön ei ole mahdollista luoda hallussaan olevasta tiedosta ja sen hallinnasta laajenevaa bisnestä.

Hallussamme on kuitenkin merkittävä määrä oleellista tietoa musiikista ja sen käytöstä. Tieto on välttämätöntä voidaksemme selviytyä korvausten keräämisestä ja kohdentamisesta oikeudenhaltijoille. Näin tätä tietoa on käytetty ja käsitelty tähän mennessä.

Uusi kehityssuunta on jalostaa tietoa paitsi omaan käyttöömme, myös oikeudenhaltijoidemme ja musiikkia käyttävien asiakkaidemme tarpeisiin.

Oikeudenhaltijoillemme voimme tarjota heidän edustamansa musiikin käyttöön liittyvää tietoa, joka auttaa heitä kehittämään toimintaansa. Tieto voi olla käyttötappoihin, käyttömääriin, levineisyyteen ja muihin senkaltaisiin seikkoihin liittyvää.

Palvellaksemme uudella tavalla ja paremmin olemme avaamassa oikeudenhaltijapalvelua, jossa musikit ja tuottajat voivat saada informaatiota musiikkinsa käytöstä. Otamme asiassa ensimmäisiä askelia ja kehitämme palvelua kokemuksen ja palautteen myötä.

Musiikkia hyödyntävillä asiakkailamme on toisenlaisen tiedon tarvetta suhteessa omaan toimintaansa. Tiedon järjestämisellä voidaan helpottaa musiikin lisensointia ja kohdentaa sitä toivotulla tavalla. Gramex on aloittanut suunnittelun kehittääkseen tältä osin musiikkia lisensoivien asiakkaiden palveluja.

Kaikki tieto ei kuulu kaikille, mutta Gramex voi tietoa sidosryhmilleen jakaa näitä hyödyttäen ja yhteistoimintaa vahvistaen. ●

Tietoa tarjolle.

KUVA: MATTI MATIKAINEN

KUVA: JARMO KATILA

Naistenklinitikka Musiikki & Mediassa

Musiikki & Median yhteydessä Tampereella lokakuun 5. päivänä järjestettävässä Musiikkialan naistenklinitikassa luodaan toimintaperiaatteet tasa-arvon ja diversiteetin edistämiseksi musiikkialalla.

Työpajassa koostetut toimintaperiaatteet julkistetaan Musiikki & Median Industry Awards -gaalassa perjantaina 6.10. Sen jälkeen ne ovat kaikkien musiikkialalla toimivien allekirjoitettavissa digitaalisesti.

Raimo Vikströmille muusikkojen juhlamitali

Muusikkojen liiton kunniapuheenjohtaja **Raimo Vikströmille** myönnettiin liiton satavuotisjuhlassa 10.9. Vanhalla Ylioppilastalolla liiton Juhlamitali. Mitalia ei ole aiemmin myönnetty kenellekään.

Yksi maailmalla menestyneistä suomalaisyhtyeistä on Stratovarius.

Suomalaiset näkyvät power metal -listalla

Suomalaisyhtyeet ovat selkeästi jättäneet jälkensä power metal -genreen, ainakin yhdysvaltalaismedia Loudwiren mukaan.

Loudwire-sivusto listasi heinäkuussa 25 kaikkien aikojen parasta power metal -albumia, ja joukosta löytyy neljä suomalais-

albumia: Stratovariuksen *Visions* (1997), Nightwishin *Oceanborn* (1998) sekä Sonata Arctica albumit *Winterheart's Guild* (2003) ja *Ecliptica* (1999). Listan ykkösenä on Helloweenin *Keeper of the Seven Keys: Part II* (1988).

Alma nousukiidossa

Pop-artisti **Alman** kappale *Chasing Highs* kapusi elokuussa Britannian singlelistan 18. sijalle – saavutus, jollaiseen aiemmin on päässyt vain muutama suomalaisartisti. BBC Radio 1 oli nostanut kappaleen heinäkuussa A-listalleen, mikä tarkoittaa melkoista voimasoittoa Britannian suurimmalla radiokanavalla.

Tällä saavutuksellaan Alma nousee parhaiten menestyneiden suomalaisartistien rinnalle. Alman singlet *Dye My Hair* ja *Chasing Highs* ovat olleet BBC Radio 1:n B-listalla, ja molempia on streamattu Spotifyssa yli 25 miljoonaa kertaa.

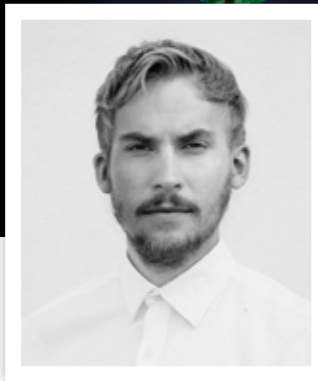
Alma esiintyi Musiikki & Media -tapahtuman avajaisjuhlissa Tampereella lokakuussa 2016.

KUVA: MUSIIKKI & MEDIA

Toimitaneet Riikka Hiltunen ja Heikki Jokinen

Kalaniemi maailmanmusiikkilistoilla

World Music Charts Europe -listalla on keikkunut koko kesän suomalaisyhtyeitä. Kesäkuussa listan kakkosena oli **Maria Kalaniemen** ja **Eero Grundströmin** levy *Svalan*, ja sijalla 16 suomalais-ruotsalaisen Folk'Avantin Gryningsland. Heinäkuussa *Svalan* nousi listan ykköseksi. Elokuussa top 20 listalle nousi myös Friggin Frost on Fiddles, sijalle 7.

KUVA: YRJO KORHONEN

Sebastian Hilli palkittiin

Säveltäjä **Sebastian Hillin** (s. 1990) orkesteriteos *Reachings* voitti pääpalkinnon nuorten säveltäjien sarjassa 64. kansainvälisessä nyky-musiikin katselmuksessa Italian Palermossa.

Eri maiden radioyhtiöt lähettävät vuosittaiseen katselmukseen taltioiduista teoksista ja Hillin sävellyksen lisäksi Yle vei katselmukseen **Sauli Zinovjevin** teoksen *Batteria*. Hillin teokselle voitto tietää laajaa radio-soittoa sekä uuden teoksen yhteistyön Ruotsin radiolta, Rostum+-projektilta ja Kansainväliseltä musiikkineuvosto IMC:ltä.

Etnosoi! 30 vuotta

Suomen vanhinta maailmanmusiikkifestivaalia on järjestetty Helsingissä jo vuodesta 1988 lähtien. Maailman musiikin keskuksen järjestämän Etnosoin 30-vuotisjuhlavuoden kansainvälisiä artistivieraita ovat muun muassa **Oum** (Marokko), **Joanna Slowiska** (Puola) ja Hartyga (Tuva).

Maria Kalaniemen (kuvassa) ja harmooninsoittaja Eero Grundströmin levy *Svalan* julkaistiin huhtikuussa 2017.

KUVA: MARIA KALANIEMI

Iskelmä-Finlandia Markku Arolle

Markku Aro sai tämänvuotisen Iskelmä-Finlandian, joka jaettiin Tapsan tahdit -tapahtumassa elokuussa. Aro'n ensilevytyksestä tulee ensi vuonna täyteen 50 vuotta, ja laulaja keikkailee yhä tasaiseen tahtiin.

10 000 euron arvoinen Iskelmä-Finlandia on jaettu vuodesta 2001 lähtien ja viimeiset neljä vuotta palkinnon saajan on valinnut asiantuntijaraati.

KUVA: TAPSANTAHDIT

KUVA: OTTO VIRTANEN

Kuukuminan musiikin pohjana ovat son ja muut perinteiset kuubalaiset rytmit.

Kotimaisia artisteja ovat Afrotysonia, **Topi Korhonen** ja Kuukumina. Festivaalin yhteydessä järjestetään myös Suomen ensimmäinen Etno-

gaala 7.11. Tavastiolla. Helsingissä 1.–12.11. järjestettävä festivaali päätty perinteiseen tapaan isänpäivänä Lasten Etnosoi!hin.

Potkua biisiviennille

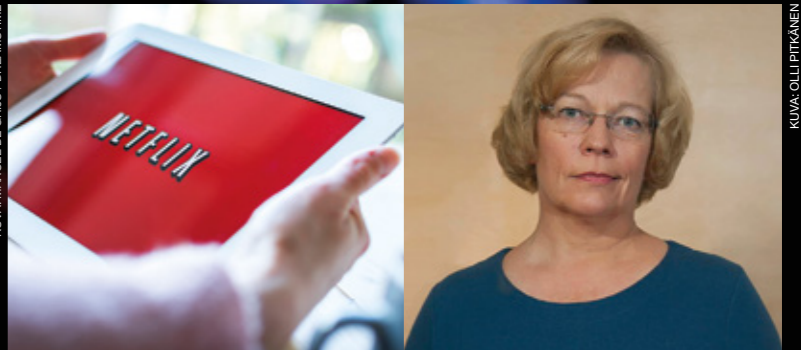
Music Finland käynnisti elokuussa Biisiviennin visio-hankkeen, jonka tavoitteena on kasvattaa popmusiikin teosvientä ja tiivistää yhteistyötä alan toimijoiden välillä.

Biisintekijät ja musiikkikustantajat työstävät työpajoissa ja verkossa viennin tulevaisuuden vision ja strategian teosviennin moninkertaistamiseksi ja ammattimaisten musiikintekijöiden ja musiikkikustantajien kentän vahvistamiseksi. Music Finlandin tekemien selvitysten mukaan biisivienti on ollut selkeässä kasvussa 2010-luvulla.

KUVA: AVIAHUSJUSIMANPHOTOGRAPHY / DREAMSTIME

KUVA: MARCEL DE GRUIS / DREAMSTIME

KUVA: OLLI PITKÄNEN

"Gramex seuraa esimerkillisen hyvin tv-sisältöjen muuttuvia jakelutapoja", sanoo AV-tuottajia edustavan SATU ry:n toiminnanjohtaja Stina Laakso.

Gramexilta musiikkiluvat Netflixiin

Gramexin TV Plus -lupa helpottaa tv-ohjelman tekijöiden elämää.

Teksti LAURI KAIRA

Gramex pystyy nyt lisensoimaan kotimaista musiikkia tv-ohjelmiin, joita esitetään myös Netflixin ja Elisa-viihteen kaltaisissa palveluissa.

Aiemmin Gramexilla ei ollut näin laajoja oikeuksia. Se pystyi lisensoimaan musiikkia vain tv-käyttöön ja tv-yhtiöiden omiin verkkopalveluihin. Ulkopuolisiin palveluihin Gramexin oikeudet eivät riittäneet.

Vastauksena av-tuottajien toiveisiin Gramex kääntyi kotimaisten oikeudenhaltijoiden puoleen ja neuvotteli itselleen lisäoikeuksia, joista luotiin "TV Plus -katalogi".

"Tarjolla on yli 250 000 kotimaista huippubiisiä", kertoo lisensointipäällikkö **Juhani Ala-Hannula** Gramexilta.

TV-ohjelmiin on nyt tarjolla uusia hittejä **Chisusta Cheekiin** ja JVG:stä Haloo Helsinkiin sekä ikivihreitä **Fredistä Katri Helenaan** ja **Annikki Tähteen**.

"Käyttöluvan edellytyksenä on, että televisio-ohjelma on jo esitetty tai tullaan esittämään myös perinteisenä televisiolähteyksenä," sanoo Ala-Hannula.

Gramex seuraa aikaansa

Gramexilta on jo pitkään saanut lisenssin musiikin käyttöön televisiossa ja TV-yhtiöiden omissa verkkopalveluissa. Uusi lupa laajentaa käyttömahdollisuuksia.

"Gramex seuraa esimerkillisen hyvin tv-sisältöjen muuttuvia jakelutapoja ja pyrkii helpottamaan tv-tuotantoyhtiöiden tarpeita lisensoida kattavasti ja etukäteen varmistetulla kokonaishinnalla edustamaansa katalogia",

toteaa AV-tuottajia edustavan SATU ry:n toiminnanjohtaja **Stina Laakso**.

Laaksolla on heti kehitysehdotus. "Useiden draamasarjojen osalta olisi kuitenkin tarpeen saada lupa myös sellaisiin tuotantoihin, jotka ensilähetetään muualla kuin perinteisessä tv:ssä."

Laakson mukaan musiikki on merkittävä tunnelman luoja tv-sarjassa ja elokuvassa. Hän harmittelee, että budjetit ovat usein niin tiukkoja, ettei musiikkiin katsota olevan varaa panostaa.

Alalla kuitenkin tiedostetaan musiikin merkitys. "Ei liene epäilystä, etteikö jokainen tuottaja uskoisi siihen, että levymusiikki tuo heidän tuotantoihinsa lisäarvoa", päättää Laakso. •

Lähes jokaisella
on mielipide
Mannerheimista.

Kesällä Walteri Torikka
lauoi päärooliin
Ilmajoen Musiikkijuhlien
Mannerheim-oopperassa.

KUVA: SAARA SALMI

Ooppera kuuluu kaikille

Taide tekee maailmasta inhimillisemmän,
laulaja Walteri Torikka sanoo.

Teksti SISKOTUULIKKI TOIJONEN

WALTERI TORIKKA

- Syntynyt 1984 Tampereella.
- Lappeenrannan laulukilpailujen miesten sarjan voitto vuonna 2010.
- Martti Talvela -apuraha.
- Valmistunut Sibelius-Akatemiasta ja Kööpenhaminan ooppera-akatemiasta vuonna 2012.
- Lukuisia oopperaroleja ja konsertteja.
- Voitti MTV:n Tähdet tähdet -kilpailun 2015. Runsaasti esiintymisiä viihdemusiikin parissa.

KUVA: JUHA MUSTONEN

Sinä synkkänä perjantaina, kun Suomen Turussa tehtiin terrori-isku, baritoni **Walteri Torikka** lauloi **Mannerheimin** roolissa Turun musiikkijuhlien konsertissa elokuvateatteri Dominossa. Iskun tekijä eteni Kauppatorilta siihen suuntaan.

”Järkyttävä tapahtuma askarruttaa ja huolestuttaa, mutta pelolle ja vihalle ei pidä antaa sijaa!”, Torikka toteaa monien muiden tavoin.

”Terrorismiteoilla yritetään järkyttää ihmisten normaalia elämää ja turvallisuudentunnetta. Pahinta, mitä voimme tehdä, on alistua sille. Mitä enemmän tällaiset teot saavat ajatuksissamme ja arjessamme valtaa, sitä enemmän terroristit saavat haluamaansa huomiota.”

”Omalta kohdaltani voin vain jatkaa työtäni. Antaa musiikin voiman vaikuttaa ja auttaa ihmisiä pahuudenkin kestämisessä, sillä taide tekee maailmasta humaanimman ja inhimillisemmän. Ilman taidetta planeettamme olisi huomattavasti tylsempi paikka elää.” >>>

>>>

Walteri Torikka on noussut vauhdilla yhdeksi aikamme lupaavimmista suomalais-laulajista, hänen oopperalaulajan uransa on selkeästi nousujohteinen. Koko kansan suosioon Torikka nousi voitettuaan keväällä 2015 MTV:n *Tähdet, tähdet* -kilpailun.

Suurmiesten jäljillä

Oopperalaulaja Waltteri Torikalle Suomen 100-vuotisjuhlavuosi on todella työntäytteen. Hän laulaa yhdeksässä eri oopperaroolissa ja konsertoi myös viihdemusiikin areenoilla.

Kulunut kesä on ollut erityisen kiireinen. Torikan kesäkausi alkoi Ilmajoen musiikkijuhilla **Tuomas Kantelisen** säveltämän *Mannerheim-oopperan* vaativassa nimiroolissa. Heinäkuussa Myllykoulun kesäteatterissa Hämeenkyrössä sai kantaesityksensä **Marco Bjurströmin** ohjaama ja **Seppo Pohjolan** säveltämä *Sillanpää-ooppera*. Siinä Torikka lauloi nuoren kirjailija **Frans Emil Sillanpään** roolin. Lisäksi Torikka toimi koko hienon produktion taiteellisena johtajana.

Kaikki alkoi muutamia vuosia sitten. ”Olen kuljeskellut Sillanpään kotitahuvilla Myllykoulun museoalueella, koska äitini kotitalo on siinä lähellä. Se on hieno, tavattoman inspiroiva alue.”

”Se suorastaan huusi jotain laajaa teosta Nobel-kirjailijastamme. Pohdin, kuinka yhdistää Frans Emil Sillanpään tarina musiikkiin, jopa oopperaan?”

Niinpä Torikka pirautti vuonna 2011 kirjailija **Panu Rajalalle** kysyäkseen, riittäisikö

Sillanpäässä emneitä kokonaiseen oopperaan, ja haluaisiko Rajala Sillanpään ihailijana kirjoittaa libreton.

”Panu innostui asiasta, ja ilokseni hän vastasi, että totta kai! Oli todella hienoa, että saimme mukaan hämeenkyröläisen **Vilja Pylsyn** toiminnanjohtajaksi, tuottajaksi ja tiedottajaksi. Hänen tarmokkaan toimintansa avulla saimme projektin rahoituksen kuntoon ja oopperalle laajan julkisuuden.”

Patsastelun aika on ohi

Allukesästä Torikka sukeutui Mannerheimin rooliin Ilmajoen oopperassa. Hän etsi rooleissaan inhimillisyyttä kansakunnan kaapin päälle nostettujen suurmiesten julkisuuskuvan takaa.

”Niin Mannerheimin kuin F. E. Sillanpäänkin julkisuukuvien takaa löysin näissä oopperoissa heidän elämäteidensä traagisuuden, ihmiset roolihenkilöiden takaa. Heillä molemmilla oli huomattavan paljon traumoja.”

”Erityisesti ikonisesta Mannerheimista lähes jokaisella on jokin mielipide. *Mannerheim-oopperan* tarkoituksena oli osaltaan murtaa luutuneita käsityksiä hänestä, tuoda esiin marsalkan privaattielämää. Ilmeisesti onnistuin jollain tavoin roolissani, koska esityksen

katsoneet Mannerheim-tutkijat tulivat kiittelemään. Heidän mielestään olinkin kuin ilmetty marsalkka.”

Komearaamisessa Torikassa onkin lava-karismaa, ja hän näyttölee hyvin. ”Nykyihmiset on kyllästetty visuaalisilla ärsykkeillä. Tämä haastaa myös oopperataiteen. Patsastelun aika on auttamattomasti ohi. Enää ei riitä, että seisokellaan näyttämöllä, vaikka laulettaisiin kuinka hyvin. Laulajan pitää eläytyä rooliinsa ja pitää intensiteettiä yllä esityksen alusta loppuun saakka.”

Ooppera kuuluu kaikille

Walteri Torikan mielestä olisi korkea aika puhkaista elitismien kupla lopullisesti oopperataiteen ympäriltä.

”On totta, että ooppera on kallis taide-muoto, koska tämän kuningaslajin esittäminen vaatii niin laajan ja monipuolisen ammattilaiskaartin ja kaiken muun asiaan kuuluvan. Mutta, pieniä rahojahan ooppera tarvitsee suhteessa vaikkapa Hornet-hävittäjien hankintaan.”

”Elitismileimasta ja lajin kalleudesta huolimatta ooppera on niin hieno taidelaji, että se vain porskuttelee vuosisadasta toiseen kritisoinnista huolimatta.” >>>

”Pieniä rahojahan ooppera tarvitsee suhteessa vaikkapa Hornet-hävittäjien hintaan.”

Mannerheim-oopperassa nimiroolia esittävä Walteri Torikka tapasi vaunuhallin miehen (Niklas Spångberg) sekä Kiinan keisari Pu Yin (Saara Mikkonen).

OOPPERAROLIT SUOMEN ITSENÄISYYDEN JUHLAVUONNA 2017

- Marsalkka Mannerheim nimirooli Tuomas Kantelisen säveltämässä Mannerheim-oopperassa.
- Frans Emil Sillanpään rooli Seppo Pohjolan säveltämässä Sillanpää-oopperassa.
- Häjyjen Kingi Leevi Madetojan Pohjalaisissa.
- Ratsutilallinen Aulis Sallisen Ratsumiehessä.
- Escamillo Bizet'n Carmenissa.
- Roolit Wagnerin Parsifal-oopperan konserttiversiossa ja Väinö Raition Prinsessa Cecilia-oopperan konserttiesityksessä.

LEVYTYKSET

Sydän 2015, Rakkaus 2016, Sininen uni 2017 ja muun muassa Sibeliuksen lauluja Leif Segerstamin johtaman Turun filharmonisen orkesterin solistina.

Sillanpää-oopperassa Siikri (Helena Juntunen) ja nuori Sillanpää (Walteri Torikka).

KUVA: MIKKO AUERNITTY

>>>

Torikka muistuttaa, että synnyinmaassaan Italiassa ooppera oli aikanaan kansanhuvi.

”Oopperataidetta tulee myös uudistaa viihteellisyyttä ja popularisointia kaihtamatta. *Sillanpää-ooppera* on hyvä esimerkki siitä, että oopperaa voidaan tehdä vähäisemminkin resurssein. Minun sukupolveni suhtautuu intohimoisesti oopperaan ja haluaa pitää taidemuotoa hengissä sekä popularisoidakin taiteellisesta tasosta tinkimättä. Se on todella hienoa!”

Oopperan sisäänheittäjä

Viihteenkin kentällä kunnostautuneesta Torikasta on tullut varsinainen oopperaesitysten sisäänheittäjä. *Tähdet, tähdet* -viihdeohjelman voittanut baritoni on ponnistanut oopperasaleista suuren yleisön suosikiksi.

Torikka onkin tyytyväinen siitä, että on saanut houkuteltua aivan uutta yleisöä oopperan pariin. Olen myös kuullut sanottavan, että Walteri Torikka on parasta, mitä suomalaiselle oopperataiteelle on tapahtunut viime vuosina.

”Tämäpä imartelevaa, mutta toivon toisesta murtautavani ihmisten käsitystä oopperasta eliittitaiteena. Toimin mielihyvin sisäänheittäjänä, se on nyt minun roolini. Inhoan puhetta koko korkeakulttuurista, mutta on totta, että pahimmillaan ooppera on maanpäällistä helvettiä.”

”Onhan se ärsyttävää, kun edelleenkin luullaan, että oopperassa joku nainen kirkuu korkealta ja kovaa hassuissa pukimissaan. Parhaimmillaan ooppera kuitenkin liikuttaa syvästi. Siihen itsekin pyrin laulaesani niin hyvin kuin vain osaan. Vetoamaan ihmisten tunteisiin, liikuttamaan.”

Julkisuuden onni ja kirous

Tähdet tähdet -kilpailuvoiton jälkeen Torikan ympärillä on muhinut melkoinen julkisuusmylläkkä. Hänen yksityiselämästään pengotaan esiin kaikki mahdollinen hyvä ja paha, valheet ja tosiasiat.

Päälle päätteeksi komea laulaja valittiin Suomen seksikkäimmäksi mieheksi. Taidemusiikin kentällä nuoren oopperalaulajan kehkeytymistä koko kansan viihdetähdiksi

ja seksisymboliksi ei kaikilta osin katsottu suojeasti.

”Haluan näyttää omalla työlläni, että kenen toimimaan niin viihteen kuin oopperankin kentällä uskottavasti. Haluan näyttää myös itselleni, että olen moisen kritiikin yläpuolella”, aikanaan koulukiusattu Torikka toteaa.

Walteri Torikka ei ymmärrä, miksi klassisen laulun osaamista pitää kyseenalaistaa, jos laulaa muutakin.

”*Tähdet tähdet* -kilpailuvoiton jälkeen tuntui, että jokainen kritiikki oopperaroolleistani alkoi pohdinnalla, kuinka viihdettäkin laulava ja levyttävä laulaja selvisi roolista. On totta, että viihdepuoli on tuonut nostetta myös ooppera-uralleni. Mutta pitää muistaa, että ennen viihdemusiikin kilpailuvoittoa olin valmistunut Sibelius-Akatemiasta musiikin maisteriksi ja voittanut Lappeenrannan laulukilpailut, saanut **Martti Talvela** -apurahan sekä Pro Musica -säätien Vuoden nuori muusikko -nimityksen.”

”Olin laulanut jo Savonlinnan oopperajuhlien **Mozartin** *Don Giovanni*ssa, ja monet

KUVA: HEIKKI TUULI

Walteri Torikka oli yksi Kansallisoopperan Tango! – Buenos Airesista Seinäjoelle -konsertin solisteista toukokuussa 2017.

muut oopperaroolit oli tuolloin jo sovittu. Kyllä urani on ollut ja on taidemusiikkivetoinen. Levytyksenkin ovat taiteellisia, eivätkä mitään popularisoitua massakulttuuria. Niiden laulujen genererajat ovat häilyviä, joten on kuulijoiden päätettävissä, ovatko ne taidemusiikkia vai viihdettä.”

Virtaa riittää

”Elämäni on viime aikoina ollut aikamoista pyörystä, mutta pyrin siihen, että ollessani esillä mediassa, olen sitä vain musiikin, en persoonani vuoksi. Haluan keskittyä työhöni, en julkispatsasteluun. Minulla ei ole tarvetta esiintyä julkisuudessa, sillä arvostan yksityisyyttäni. Vietän hyvillä mielin rauhallista kotielämää, silloin kun siihen liikenee aikaa.”

Niinpä niin, mutta mistä ihmeestä väsymättömällä Torikalla riittää virtaa? ”En itsekään tiedä, hän huokaa.”

”Minulla on aivan järjettömän kova työtahti. Vapaa-aikaa ei juurikaan ole. Välillä toki väsyttää, mutta tämä työ on niin ihanaa, että väsymys kaikkoaa.”

Tämän todetessaan Torikka herkistyy muistelemaan. ”Olen aina halunnut esiintyä. Päiväkodissa houkuttelin ryhmäni tytöt ylei-

Oopperan lumo piilee sen haastavuudessa.

söksi ja lauloin heille muun muassa **Kikan Sukkulaa** *Venukseen*.”

Koulussa Torikka joutui kiusaamisenkin kohteeksi. ”Olin herkkä nuori poika, sitä ei oikein suvaittu kaveripiirissä. Mutta laulajan uralla herkkyyteni on kääntynyt voitoksi, tärkeäksi voimavaraksi tulkinnoissani. Toki minuun on jäänyt säröjä, mutta ne ovat tuoneet herkkyyttä esiintymiseeni ja puhuttelevat kaikesta päätellen kuulijoita.”

Kohti vaativampia tehtäviä

Torikalle oopperan lumo piilee sen haastavuudessa. ”Tässä työssä pitää alati yltää parempiin ja parempiin suorituksiin. Oopperalaulaja ei ole koskaan valmis.”

”Juttelin hiljattain Kansallisoopperasta eläkkeelle jääneen **Päivi Nisulan** kanssa. Hän harmitteli, että juuri kun hän tuntee pikkuhiljaa tietävänsä jotakin laulamisesta pitääkin jäädä eläkkeelle”, Torikka kertoo hymyillen.

Torikka on valmis ottamaan vastaan uusia haasteita. ”Oopperassa kasvetaan hitaasti kohti vaativampia tehtäviä. Koko ajan pitää opiskella ja pyrkiä parempiin suorituksiin. *Parsifalin* Amfortaksen roolin laulaminen Turun musiikkijuhlilla oli niin hieno ja vaativa tehtävä, että haluaisin laulaa enemmänkin isoja **Wagner**-rooleja. Oli todella hienoa laulaa **Matti Salmisen** ja **Karita Mattilan** sekä upean **Klaus Florian Vogtin** loisteessa.”

Viihdekonsertitkin työllistävät Torikkaa syyskaudella. Joulukuun alussa hän esiintyy ensimmäisessä suurkonsertissaan Hartwall Arenalla yhdessä Teräsbetoni ja Ahola -yhtyeistä tunnetun **Jarkko Aholan** kanssa.

Ennen loppuvuoden esiintymisiä suosikkibaritoni kuitenkin viettää kuukauden loman vetäytyen rapakon taakse, paikkoihin joissa häntä ei tunnisteta. ●

Joulukuussa Walteri Torikka konsertoi Hartwall-Areenalla yhdessä Jarkko Aholan (oik.) kanssa.

KUVA: MAREK SABOGAL

R.A.E.

- Helsingiläinen duopari, jonka muodostavat Emilia Rinne ja Sani Valoranta. Emilia on alun perin Vantaalta ja Sani Lahdesta.
- Ryhmään kuuluu myös tuottaja Veli Hiidenmaa.
- Julkaissut tähän mennessä kolme sinkkua.
- Emilian aikaisempia bändejä ovat Take Cover ja Spandex, Sanin thescape ja Sucker Punk.
- Emilia on opiskellut kansanopistossa musiikkia ja lauluntekoa. Sani suorittaa parhaillaan musiikin alan perustutkintoa. Hän valmistuu toiselta asteelta muusikoksi ensi keväänä.

KUVA: NELLY TATTI

”Herätämme voimakkaita mielipiteitä.”

Yhdessä tekeminen on hauskeempaa

Emilia Rinne ja Sani Valoranta löysivät toisensa somekampanjan avulla. R.A.E. tahtoo tarjota musiikkia siihen kun ihminen vaihtaa hetkeksi vapaalle.

Teksti JUHANA UNKURI

Emilia Rinne aloitti kesällä 2016 musiikinteon R.A.E.-artistinimellä. Tuon vuoden elokuussa Emilia julkaisi *Annetaan kaiken mennä* -debyyttisinglen ja käynnisti samalla some-kampanjan, jossa hän kertoi etsivänsä naispuolista duoparia.

”Suurin kimmoke duoparin kaipuun heräämiseen oli varmasti se, että ennen R.A.E.:ta keikkailin muutaman vuoden parin eri bilebändikokoonpanon kanssa. Sinä aikana huomasin, että yhdessä musisointi ja keikkailu on paljon enemmän minun heiniäni kuin se mitä olin siihen asti tehnyt, eli soolona väkertäminen.”

Some-kampanja poiki kolmisenkymmentä yhteydenottoa. Emilia kysyi nettihaastatteluissa kaikkien kiinnostuneiden esiintymiskokemuksesta ja tahtotilasta tehdä musiikkia, selvitti minkä tyyppistä musiikkia ehdokas haluaa tehdä ja pyysi laulunäytettä. Tältä pohjalta hän tapasi liveinä kahdeksan eri laulajaehdokasta. Valinta osui **Sani Valorantaan**.

”Muutaman mimmeistä tapasin useamman kerran, mutta aika nopeasti Sani alkoi kasvattaa välimatkaa muihin. Eka tapaaminen oli nyt jo kuopatussa helsinkiläisessä Iloisessa Katupojassa, jossa kävimme laulamassa karaokea ja juttelemassa. Sanin persoonasta, asenteesta, soundista, työmoraalista ja overall-ajatusmaailmasta tuli vahva fiilis, että tämä on se tyyppi, kenen kanssa haluan ruveta rakentamaan tätä juttua.”

Sani toteaa, että Emilian somekampanjaa voi luonnehtia onnistuneeksi, koska hakuilmoitus tuli vastaan useita kertoja. Sanin ensituntuma oli, että hän on luultavasti varsin kaukana siitä, mitä ilmoituksessa etsitään.

”Ystävän painavasta kehotuksesta päätin kuitenkin ottaa Emiliaan yhteyttä. Jo hyvin varhaisessa vaiheessa tuli selviä viitteitä siitä, että erilaisista taustoista huolimatta meillä on hyvin paljon yhteistä. Esimerkiksi hieman vinoutunut huumorintaju kantaa yllättävän pitkälle”, Sani naurahtaa.

Toplinaamista ja trakkäämistä

R.A.E. on ollut kasassa viime marraskuusta lähtien. Elokuun loppuun mennessä yhtye on julkaissut kolme sinkkua: *Sä vastaan sä*, *Nyt se pubelin pois* ja *Kato ku mä vetäsen*. Keikkoja on takana parikymmentä. R.A.E. on tällä erää omakustanneyhtye, mutta sillä on jakelusopimus Vent Musicin kanssa.

”Vent on alkujaan ystäväporukan ympärille perustettu tuotantoyhtiö. Studioilat Helsingin Töölössä on R.A.E.:nkin tukikohta.

Roolit yhtyeessä menevät siten, että Emilia ja Sani vuorotellen yllyttävät ja rauhoittelevat toisiaan.

Siellä syntyvät meidän biisit ja muut loistot-ideat”, Emilia kertoo.

R.A.E.-kaksikon keskeisenä yhteistyökumppanina on tuottaja **Veli Hiidenmaa** – oikealta nimeltään **Vesa Lappalainen**. Emilia ja Vesa kävivät Vantaalla samaa yläastetta ja tutustuivat toisiinsa musiikin kurssilla.

”Vesa teki musaa jo silloin ja muistan, kuinka hän osasi soittaa kurssilla kaikkia soittimia. Meidän tiemme erkanivat yläasteen jälkeen moneksi vuodeksi, mutta seurailin kuitenkin hänen tekemisiään musarintamalla. Vesa oli minulle sellainen ’vitsi ku ton kaa pääsis joskus tekee musaa’ -tyyppi. Lopulta vuonna 2011 rohkaistuin ottamaan häneen yhteyttä ja siitä lähtien olemme tehneet minulle musaa kimpassa.”

R.A.E.:n musiikissa yhdistyvät muun muassa pop, R’n’B ja EDM:n. Emilia, Sani ja Vesa tekevät R.A.E.:n biisit yhteistyössä.

”Minä ja Sani topplinataan ja Vesa trakkää. Eli minä ja Sani teemme melodiat ja sanat, Vesa vastaa tuotantopuolesta”, Emilia kertoo.

Biisileirit tehokkaita

R.A.E.:n biisintekoprosessi alkaa sillä, että joku kolmikosta esittelee saamansa idean muille. Jos aihe innostaa, idea lähdetään työstämään yhdessä eteenpäin. Emilian mukaan on alkanut tulla enemmän ja enemmän hetkiä, jolloin hän tietää jo etukäteen Sanin pitävän jostain ideasta.

”Tämä on ollut tosi palkitsevaa ja kertoo siitä, että yhteinen kieli on alkanut löytyä. Ajatuksena onkin se, että biisit olisivat meidän molempien mielenmaisemaa, eikä vain jommankumman. Tosin välillä Sani sanoo jostain kirjoittamastani, että ’käy, mut sä sit laulat sen’”, Emilia sanoo naurahtaan.

Sanin mukaan varta vasten kasattujen bändien kohtalona yleensä kuivua kasaan tai mukautua jäseniinsä.

”Me olemme mielestäni onnistuneet jälkimmäisessä olosuhteet huomioiden ihan äärimmäisen hyvin. Meidän kahden visiot saattoivat ensi alkuun poiketa toisistaan, mutta tekemiseen on löytynyt kahden ääripään sijaan yhteinen tila. Homma näyttää toimivan”, iloitsee Sani, joka on on edennyt nykyiseen kokoonpanoon electropopin, bluesin, punkin ja hiphopin kautta.

Sani kertoo, että jo toisella tapaamiskerralla Emilia työnsi hänen eteensä läppärin biisikirjoituksen merkiksi. ”Mietin siinä vaiheessa että ’jaahas, nyt ammutaan kovilla.’”

Pari kertaa Emilia, Sani ja Veli ovat pitäneet biisileirin, jolloin he ovat vetäytyneet yhdessä mökille pariin päiväksi. R.A.E. on havainnut tuon olevan erinomainen ympäristö musiikin työstämiseen.

”Fokus pysyy paremmin ja pidempään kun kaikki tietävät, että tuo aika pyhitetään musanteolle. Kukaan ei joudu kuikuilemaan kelloa ja miettimään, että vartin päästä joutuu lähtemään”, Emilia sanoo.

”Co-writingin parhaita puolia on toisten ihmisten antamat kipinät. Ideoiden sinkoillessa biisit rakentuvat pidemmälle tällaisessa ympäristössä”, Sani kuvailee.

R.A.E. tapaa kirjoittaa kaikki biisinsä Google Drivella, jota Emilia kehuu nerokkaaksi keksinnöksi.

”Sen myötä ei tarvitse lähetellä eri versioita edestakaisin ja koittaa pysyä kärryillä uusimmasta versiosta, vaan kaikki voivat työstää reaaliaikaisesti samaa tekstitiedostoa. Google Driven keksijä ansaitsee todella ison bissen.”

R.A.E. näyttää esimerkkiä

Emilian ja Sanin mukaan roolit yhtyeessä menevät siten, että he vuorotellen yllyttävät ja rauhoittelevat toisiaan.

”Kun lavalla ollessa toisen huomaa olevan tulelta, se nostaa omiakin kierroksia entisestään. Ja jos stressaan joskus jostain pikkuseikasta, Sani tulee ja maalaa eteeni isomman kuvan. Sitten minäkin taas muistan mittasuhteet. On ollut jännä huomata, miten toiseen ihmiseen – ja myös itseeni – mahtuu sekä sekopää että järjen ääni”, Emilia pohtii. Sanin mielestä Emilia on puolestaan hyvä jäsentlemään asioita konkreettisiksi.

Sanin mukaan melankolisesta musiikista on Suomessa varsin hyvä tarjonta. R.A.E. tahtoo tarjota musiikkia niihin hetkiin, kun ihminen haluaa vaihtaa hetkeksi vapaalle. R.A.E. haluaa olla musiikillaan siellä missä tapahtuu.

”Itsellä tulee joskus se fiilis, että jengi pingottaa nykyisin aivan liikaa joka asiasta. Helposti pidetään tärkeää roolia, vaikka kaikilla on kuitenkin sen takana paljon muutakin.”

”Tässä ajassa palvotaan erilaisuutta ja yksilöllisyyttä, mutta siten että virheitä ei saisi tehdä. Haluamme biiseissä ja omalla esimerkillä muuttaa sitä konseptia niin, että ihmiset madaltaisivat omaa kynnystä kokeilla itselle tärkeitä juttuja”, Sani pohtii.

Emilian ja Sanin mukaan R.A.E.:n musiikki on saanut kaikenlaista vastaanottoa ihastuneesta epäuskoiseen.

”Siinä me olemme onnistuneet, että herätämme voimakkaita mielipiteitä sekä yleisössä että alan ihmisissä. Monesti meitä on kiitelty esimerkiksi lavaenergiasta. R.A.E:n some-meiningistä on tullut privaviesteillä sellaista kommenttia, että te ootte ihanan kreiseijä muujia”, Sani kertoo.

”Joidenkin mielestä me olemme hyviä musikoita, jotka heittivät mahdollisuutensa roskikseen alkamalla tekemään paskaa musaa.

Eli sitä musaa, mistä me itse tykätään. Minulle tulee niistä kommentteista sellainen fiilis, että voi vitsi, oota kun kuulet meidän uudet biisit, ne vasta paskoja sitten onkin”, Emilia naurahtaa.

Yhteistyöprojektit tervetulleita

Emilialle antoisinta on ollut havahtuminen siihen, että duo-plääni onnistui.

”Sen huomaaminen, että tämä on just niin siistiä kuin olin kuvitellutkin. Tässä me nyt kimpassa väännetään ja usko yhteiseen juttuun on kova.”

Collabo- eli muiden kanssa yhteistyössä tehtyjä biisejä R.A.E.:lla on toistaiseksi yksi. Tuorein *Kato ku mä vetäsen* -sinkku syntyi yhteistyössä **DJ Maysellin** kanssa.

”Tutustumme koko ajan uusiin tyyppeihin ja meille tulee lisää linkkejä, joten varmasti teemme jatkossa lisää yhteistyöprojekteja. Juuri se onkin yksi meidän ydinsanomista: Tehkää yhdessä, se on niin paljon hausempaa”, Emilia sanoo.

Entä mistä R.A.E.-nimi tulee?

”Tähän emme tapaa vastata. Haluamme mieluummin kuulla ihmisten itse kehittelemiä versioita. On paljon jännittävämpää esittää kysyjälle vastakysymys: mistä sä luulet, että se tulee?”, Sani sanoo hymyillen. ●

R.A.E.:n musiikin vastaanotto vaihteli ihastuneesta epäuskoiseen.

Musiikki aktivoi aivoja

Kulttuuriharrastus kasvattaa sosiaalista pääomaa, ja se taas pidentää ikää.

Teksti HEIKKI JOKINEN

Musiikin kuunteleminen ja musisointi ovat ammoisista ajoista lähtien liittäneet ihmisiä yhteen, sanoo aivotutkija ja neurologi **Markku T. Hyypä**.

”Musiikki on pönkittänyt ryhmään kuulumisen ja sosiaalisen läsnäolon tunnetta. Tuo tunne, joka tarvitsee tuekseen aktiivista aivotoimintaa, on aikanaan torjunut ulkoisia uhkia. Musisoiva ihmislaji on säilynyt luonnonvalinnassa.”

Tämä arvio ei ole tiedettä vaan pelkkää arvuuttelua, Hyypä tähdentää. ”Se tarjoaa

kuitenkin yhden mahdollisen vastauksen kysymykseen, miksi kulttuurin – esimerkiksi musiikin – harrastaminen pitää meitä terveinä ja hengissä pitempään kuin niitä, jotka pysyvät sohvaperunoina eivätkä harrasta musiikkia sen paremmin kuin muitakaan kulttuuririentoja.”

Ei hurskas toive

Mutta tiedettä on se, että moni tutkimus on osoittanut kulttuurin harrastamisen myönteisen vaikutuksen ihmisen elinikään. Useita tietokirjoja aiheesta kirjoittanut Hyypä selvittää näitä tuloksia muun muassa sujuvasti kirjoitetussa kirjassaan *Kulttuuri pidentää ikää* (Duodecim 2013).

Kirjassa hän vastaa laajan vertailevan tutkimusaineiston pohjalta siihen, usein ivallisestikin esitettyyn kysymykseen, kuinka paljon pidempään kulttuurin aktiiviharrastaja sitten elää.

”Vastaus on seuraava”, Hyypä kirjoittaa, ”terveempänä ja keskimäärin kahdesta kolmeen vuoteen pidempään kuin muut.”

”Se on hyvin paljon, enemmän kuin laihduttaminen tai terveystoiminta saavat aikaan, ja melkein yhtä paljon kuin tupakoimattomuus tarjoaa vuosia elämän loppupäähän”, Hyypä kirjoittaa.

Tutkimuksissa on huomioitu muiden terveyteen vaikuttavien seikkojen kuten iän ja sukupuolen, lihavuuden, tupakoinnin,

alkoholin käytön, työllisyyden, liikunnan, sosiaalisen aseman, koulutuksen, mielenterveyden ja lääkärin toteamien tautien vaikutus. Mikään tällainen tekijä ei selitä kulttuurin harrastamisen aiheuttamaa elinkaaren pidennystä.

”Kyseessä ei ole mielipide, uskomus tai hurskas toive, vaan hyvin kontrolloitujen tieteellisten tutkimusten tulos”, Hyypä kirjoittaa.

Kulttuuriharrastuksen myönteisen vaikutuksen taustalla ei välttämättä ole kulttuuri sinänsä, Hyypä toteaa kirjassaan. Suojatekijäksi hän arvelee taustayhteisön sosiaalista ja kulttuurista pääomaa. Niiden kasvattajana kulttuuriharrastus on tärkeä tekijä, kuten Hyypä työryhmineen on osoittanut useissa tieteellisissä tutkimuksissaan.

Satoja tutkimuksia

Poikkeaaako musiikin harrastus vaikutuksiltaan jotenkin muusta kulttuurin harrastamisesta?

”Tutkimustietoa musiikin terveysvaikutuksista on kertynyt parin vuosikymmenen ajalta sadoista tieteellisistä tutkimuksista”, Hyypä sanoo.

”Tieteellisistä tutkimuksista koottujen yhteenvetöiden eli meta-analyysien ja järjestelmällisten katsausten mukaan musiikin vaikutus ei eroa muiden taidelajien, muun aktiivisen toiminnan, kulttuuriharrastusten ja varsinkin porukassa toimimisen vaikutuksesta.”

”Media kehittää suuria otsikoita yksittäisistä tutkimusraporteista, mutta kylmän viileä tieteellinen tulosten yhteenveto on varovainen: musiikilla voi olla myönteistä vaikutusta terveyteen, muistiin ja muihin älyllisiin suorituksiin, mutta vaikutus on yleisluontoista.”

”Monet kulttuuriharrastukset aktivoivat aivoja, mutta vaikutuksen tehokkuudessa on eroja. Miellyttävät ärsykkeet, kuten musiikki, aiheuttavat positiivisia tunteita, jotka nostavat vireyttä ja johtavat hetkellisesti hyvänoloon”, neurologi Markku T. Hyypä sanoo.

Kuoro on pääomaa

Viime vuosina sosiaalisen ja kulttuurisen pääoman terveysvaikutusten selvitykset ovat tehneet Hyypän tutkimuksia laajalti tunnetuiksi.

”Kuoro on sosiokulttuurista pääomaa. Tutkiessani sosiaalisen pääoman, mikä tarkoittaa kansalaisryhmään kuuluvien keskinäistä luottamusta ja yhdessä puuhaamista, vaikutusta ihmisten terveyteen ja hengissä

pysymiseen, kuoro osoittautui erinomaiseksi sosiaalisen pääoman kuvastimeksi.”

Kuoron vaikutuksesta terveyteen on julkaistu paljon tutkimuksia, mutta sen yhteisöllistä luonnetta ei ole aiemmin eritelty, Hyypä huomauttaa.

”Tutkimuksissamme juuri tämä yhteisöllinen puoli osoittautui tekijäksi, joka selittää kuoron hyvinvointi- ja terveysvaikutuksen. Kyse ei ole hyvästä lauluäänestä tai edes laulamisesta, vaan sosiaalisesta läsnäolosta ja sen tunteesta.”

”Viime vuosina asiasta on saatu aivo-kemiallista näyttöä, joka osoittaa, kuinka sosiaalinen yhdessä toimiminen ja läsnäolo ohjaavat epigeneettisesti aivojen biokemiallisia välittäjäaineiden järjestelmiä, jotka takaavat vireyden, terveyden ja hyvinvoinnin.”

Aivoturso aktivoituu

Millaisia vaikutuksia musiikilla on neurologin näkökulmasta?

”Laboratoriossa suoritettujen terveiden ihmisten aivokartoitukset kuten toiminnallinen magneettikuvaus antavat viitteitä

”Kuoro osoittautui erinomaiseksi sosiaalisen pääoman kuvastimeksi.”

musiikin aivo- ja muistivaikutuksen mekaniismista. Kun musiikkia kuunnellaan, melkein kaikki aivojen alueet eli aivoverkoston aktivoituvat.”

”Mutta paikantaminen ei riitä, kun halutaan tietää, missä järjestyksessä aivoverkoston aktivoituvat. Sähköiset ja magneettiset aivotoiminnan mittaumenetelmät erottelevat tapahtumia ajassa.”

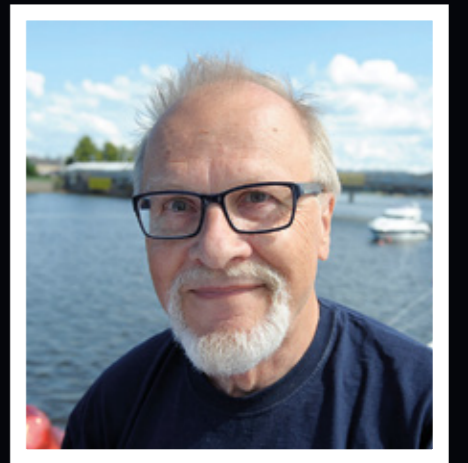
”Kansainvälisesti arvostetuissa suomalaisissa tutkimuksissa musiikin aivo vaikutusta on selvitetty yhdistämällä eri menetelmät yhdeksi paketiksi.”

Musiikkia kuunnellessa toimintamuutoksia tapahtuu eri puolilla aivoja, Hyypä sanoo. ”Kun koehenkilö kuuntelee musiikkia, aivojen alaosa aivokuorialueisiin yhdistävät aivoverkoston aktivoituvat.”

Se tuntuu laajalti aivoissa. ”Vaikutukset havaitaan aivojuoviossa, mantelitulmakkeessa, aivosaaressa, aivotursossa eli hippokampuksessa, keskiaivopeitteessä sekä aivo-kuoren pihtipoimussa ja etuaivokuorella.”

Kielikin kehittyä

Musiikki syntyy ja vaikuttaa aivoissa jopa laajemmalla alueella kuin puhuminen.

MARKKU T. HYYPPÄ

• Syntynyt 1942 • Neurologian ja kuntoutusopin dosentti. • Tehnyt pitkän kansainvälisen uran aivojen, psykosomaattikan ja terveyden tutkijana. • Kirjoittanut useita tieto- ja oppikirjoja, esseekokoelmia sekä romaanin.

KUVA: MARTTI KAINULAINEN / LEHTIKUVA

”Musisointi tuottaa kuunteluakin suurempia ’wiboja’ aivoissa”, Hyypä sanoo musiikin soittamisen ja kuuntelemisen eroista.

Äänen käsittelystä vastaavat aivoalueet aktivoituvat musiikin yhteydessä luonnollisesti ensimmäisten joukossa. ”Mutta aktivoitumista tapahtuu myös niissä aivoverkostoissa, joiden tiedetään osallistuvan tunteisiin, älyllisiin toimintoihin ja käyttäytymiseen.”

Kirjassaan *Kulttuuri pidentää ikää* Hyypä kirjoittaa, että esimerkiksi lapsen kielellinen valmius ja kyvykkyys paranevat musikaalisessa ympäristössä. Syynä on se edellä mainittu seikka, että musiikin harjoittaminen kehittää muitakin kuin musiikkiin liittyviä aivoalueita.

Tammikuussa 2018 ilmestyy Duodecimin kustantamana Markku T. Hyypän seuraava tietokirja *Ikääntyvän muistikirja*. Siinä hän käsittelee uusimman tieteellisen tutkimuksen valossa musiikin vaikutusta muisti-toimintoihin. •

JAKE NYMAN on pitkän uran Ylessä tehnyt musiikkitoimittaja. Hänen ohjelmiaan ovat muun muassa Pop eilen – tänään, Ennenkuulumattomat, Kovan päivän ilta, Rockradio, Onnenpäivä, Sokko-treffit, Kersantti Pippuri, Tähtisumua, Nousevan auringon talo sekä sunnuntaisin Yle Radio Suomessa lähetettävä Jake Nymanin Popradio.

KUVA: JYRKI VALKAMA / YLE KUVAPALVELU

3 KOLMAS OSA Jake Nymanin neliosaisesta artikkelisarjasta, jossa hän käy läpi musiikkialan kehitystä 50 viime vuoden ajalta omasta alan harrastajan ja musiikkitoimittajan näkökulmastaan.

Äänilevyjen aika

Kullan, timanttien ja platinan kimallus lisääntyi 1970-luvun lopulla.

Teksti JAKE NYMAN

Suomalaisten äänilevy-yhtiöiden medialle suunnatut tapahtumat, kuten uusien levyjen julkistamistilaisuudet, olivat 1970-luvun puolivälissä aivan toisenlaisia kuin nykyään. Erityisen hyvin on mieleeni jäänyt Helsingin hotelli Vaakunan kymppikerroksessa järjestetty tilaisuus, jossa Musiikki-Fazer/Finnlevy esitteli syksyn uutuuksiaan.

Puuttumatta niihin sen tarkemmin, kesitys oli kyllä viimeisen päälle. Ruokatarjoilu peittoosi menen tullen ruotsinlaivojen herkuja notkuvat seisovat pöydät ja juomiakin oli varattu sen verran, että kyseisen päivän on täytynyt myöhemmin näkyä piikkinä Alkon vuosikatsauksessa. >>>

TOP 10 -LISTA HEINÄKUULTA 1985

1. EPPU NORMAALI: KITARA, TAIVAS JA TÄHDET
2. POPEDA: KUUMA KESÄ
3. OPUS: LIFE IS LIFE
4. PIRKKA-PEKKA PETELIUS: TRALALAA
5. PAUL HARDCASTLE: 19
6. DURAN DURAN: A VIEW TO KILL
7. MODERN TALKING: YOU'RE MY HEART, YOU'RE MY SOUL
8. PAVE MAIJANEN: JANO
9. SIELUN VELJET: TOISET ON LUOTUJA KULKEMAAN
10. APUA-ORKESTERI: MAKSAMME VELKAA

Eppu Normaali esiintyy Tallinnan Summer Rockissa elokuussa 1988. Kuvassa laulaja Martti Syrjä, kitaristi Juha Torvinen (kesk.) ja kitaristi Mikko "Pantse" Syrjä. Rumpuissa on Aku Syrjä.

KUVA: VESA KLEMETTI / LEHTIKUVA

KUVA: ALVAR KOLANEN

Ensimmäisen timanttilevyn sai Fredi albumistaan. Niin paljon kuuluu rakkauteen, jolle löytyi 58 000 ostajaa.

>>>

Ja kun runsaslukuinen toimittajajoukko alkoi joskus puolenyön paikkeilla poistua paikalta – vanhan iskelmän sanoin ”kai hiukkasen horjuen” – ulko-ovella heitä hyvästeli **Toivo Kärki**, joka tyrkkäsi jokaisen kouraan sata markkaa taksirahaa!

Kultaa, timanttia ja platinää

Näin ylenpalttinen trahteraus johtui tietenkin siitä, että aikaisempiin vuosiin verrattuna suomalaisella äänilevyteollisuudella oli alkanut mennä tosi lujaa. Kun vuosikymmenen alussa meillä myytiin noin miljoona levyä vuodessa, nyt äänitteitä saatiin kaupaksi lähes viisinkertainen määrä.

Tämän seurauksena LP-levyn kultalevyrajaa nostettiin kertaheitolla viidestätoistatuhannesta kahteenkymmeneenviiteentuhanteen. Sekään ei riittänyt, joten rimaa korotettiin entisestään, ja uutena kategoriana otettiin käyttöön timanttilevy (50 000 kappaletta). Ensimmäisenä timanttia sai **Fredi** albumistaan *Niin paljon kuuluu rakkauteen*, jolle löytyi peräti 58 000 ostajaa.

Tämäkään ei ollut silti tarpeeksi. Vuonna 1976 meillä alettiin jakaa myös platinalevyjä tunnustuksena sadantuhannen LP-levyn ja C-kasetin myynnistä. Ensimmäisen komeisiin kehyksiin laitettun platinalevyn kävi pokkaamassa **Erkki Junkkarinen** albumistaan *Ruusuja hopeamaljassa*, jota saatiin kaupaksi 115 000 kappaletta.

Uusia yrittäjiä

On itsestään selvää, että näin isoksi paisunut kakku kiinnosti alalla pitkään toimineiden levy-yhtiöiden ohella myös uusia yrittäjiä. Vuonna 1976 amerikkalainen äänitealan jätti-yritys Columbia Records (CBS) aloitti toimintansa myös Suomessa.

Se kaappasi talliinsa EMI:ltä **Lea Lavenin** ja Sleepy Sleepersin ja Scandialta **Tapani Kansan**, mutta parhaiten CBS menestyi **Jamppa Tuomisen** iskelmälevyillä. Vielä samana vuon na kakkua jakamaan tuli **Chrisse Schwindtin** ja **Lasse Märtensonin** perustama Kompass, jonka suuriin löytöihin kuului sittemmin tamperelaisen Poko Rekordsin talliin siirtynyt **J. Karjalainen & Mustat Lasit**.

Kotoisasti k-kirjainta nimessään käyttänyt Poko Rekords oli levyjen postimyyntinä uransa aloittaneen tamperelaisen **Kari ”Epe” Heleniuksen** vuonna 1977 perustama levy-yhtiö. Sen liike-idea perustui alkuvaiheessa aikakauden kahteen merkittävimpään genreen eli punkrockiin ja rockabillyyn.

Amerikkalaisen rock and rollin sivuhaarana syntynyt rockabilly tuli meillä suosituksi pitkälti Suosikki-lehden päätoimittajan **Jyrki Hämäläisen** masinoimana. 1950-luvulla ly-

hyen, mutta unohtumattoman uran tehneen näyttelijä **James Deanin** mukaan diinareiksi nimetty, ducktail (”ankanpyrstö”) -kampauksia ja baseball-takkeja suosinut porukka arvosti ulkomaisten rockabillybändien ja -laulajien ohella myös monia suomalaisnimiä.

Suurimman diggailun kohteina olivat **Buck Jones**, **The Slippers**, **Freddie Falcon** (alias **Jorma Kääriäinen!**) sekä ennen kaikkea **Teddy & The Tigers**. Huippusuositun kera-valaisyhtyeen vuonna 1977 ilmestynyt EP-levy oli Pokon ensimmäinen julkaisu ja siitä tuli myös firman ensimmäinen radioaalloille päässyt äänite. Soitin siltä *Dancing Shoes* -nimisen kappaleen eräissä levyutuuksia esitelleessä ohjelmassa.

Uuden aallon pärskeitä

Samoihin aikoihin Britanniassa syntynyt new wave eli uuden aallon rock rantautui pian myös meille. Ja niin ihmeelliseltä kuin se saattaa kuulostaakin, Suomen ensimmäisen punk-levyn etiketissä nähtiin iskelmiin erikoistuneen Finndiscin logo. Kyseessä oli helsinkiläisen Briardin vuonna 1977 ilmestynyt single *I Really Hate Ya*. Lupaaavasta alusta huolimatta se jäi silti yhtiön ainoaksi punk-julkaisuksi.

Suomen ensimmäisen punk-levyn julkaisi Finndisc.

Marion Rung ja Tapani Kansa olivat iskelmätaivaan tähtiä jo 1970-luvulla.

KUVA: ALVAR KOLANEN

Tyhjiöillä on kuitenkin tapana täyttyä nopeasti ja niin kävi nytkin. Vuonna 1978 Poko Rekords julkaisi Eppu Normaalin ensimmäisen singlen *Poliisi pamputtaa taas*, samoin kuin yhtyeen debyyttialbumin *Aknepop*. Ja loppuhan on historiaa.

Punkrock kiinnosti myös Love Recordsia, ja yhtiön ajaututtua konkurssiin vuonna 1979 sen raunioille perustettu Johanna jatkoi samoilla linjoilla. Suurin osa suomalaisen uuden aallon keskeisimmistä nimistä kuten **Pelle Miljoona**, **Problems?**, **Ratsia**, **Se** ja **Maukka Perusjätkä** levyttivät jommallekummalle, tai molemmille merkeille.

Uuden aallon pärskeet ja rockabilly-revival aiheuttavat aikamoisen mullistuksen Suomen rockelämässä. Kun 1960-luvulla meillä laskettiin olevan noin 200 keikkailevaa ja/tai levyttävää bändiä, nousi niiden määrä nyt kymmenkertaiseksi. Toimintaa tukivat eri puolilla Suomea perustetut elävän musiikin yhdistykset eli ”elmut”.

Seuraavalla vuosikymmenellä jatkunutta suotuisaa kehitystä eivät pysäyttäneet edes joidenkin, yleensä vain iskelmiä julkaisseiden levy-yhtiöiden yritykset pysyä niin sanotusti ”ajan hermolla”. Vähintäänkin myötäähäpeän rajoilla kiikkuivat Tapani Kansan *Rockabilly paukkuu* (Matchboxin *Rockabilly Rebel*) sekä **Taiskan** Pelle Miljoona -cover *Tähdön rakastella sinua*.

Mutta ei meillä pelkästään punkkia ja rockabillyä kuunneltu. Love Recordsin tallissa aloittanut Leevi & The Leavings osasi yhdistää helposti korvaan tarttuvan melodisen popin yhtyettä luotsanneen **Gösta Sundqvistin** usein arkipäivän epätodellisuutta kuvaneisiin mestarillisiin sanoituksiin.

Nämä elementit riittivät takaamaan suuren suosion, vaikka yhtä poikkeusta lukuun ottamatta (Suomen euroviisujen alkukarsinta vuonna 1981) yhtye ei esiintynyt koskaan julkisesti, eikä Sundqvist suostunut 1990-luvun puolivälin jälkeen yhteenkään haastattelupyntöön.

Lentäjän poika

Suomirockista viis välittivät ne kymmenentuhannet suomalaiset, jotka 1970- ja 1980-luvun molemmin puolin matkasivat Lappeenrannassa järjestettyihin humppafestivaaleihin. Pitkästi näiden suosittujen tapahtumien ja niitä myötäilleiden telkkariohjelmien ja hittilistoillekin yltäneiden humppalevytysten ansiosta suomalaisessa musiikkielämässä valitsi kutakuinkin samanlainen ”kauhun tasapaino” kuin 1960-luvulla.

Tuolloinhan popmusiikin ja tangon ystävät linnoittautuivat tiukasti omiin leireihinsä,

Yhä suosittu Vesa-Matti Loiri ja Maarit Hurmerinta ovat suuren yleisön tuttuja jo 1970-luvulta. Edu Kettunen tarjosi Minä olen muistanut -lauluun Maaritille, jonka mielestä se sopi paremmin mieslaulajalle.

KUVA: ALVAR KOLANEN

Kai Hyttinen kuului vuonna 1976 perustetun levy-yhtiö Flamingon suuriin tähtiin.

>>>

KUVA: ALVAR KOLANEN

>>>

joita ympäröiviin juoksuhautoihin juuttuneiden yhden asian liikkeen edustajien välille ei ollut ihan helppoa rakentaa sitä **Simonin & Garfunkelin** kuuluisaa ja hieman myöhemmin myös **Kirkan** peräänkuuluttamaa ”siltaa yli synkän virran”.

Eräänlaisen vaihtoehdon voimiensa tunnossa olevalle suomirockille tarjosi myös **Vexi Salmen**, **Kassu Halosen** ja **Kisu Jernströmin** vuonna 1986 perustama Flamingo. Yhtiön suurimpia tähtiä olivat **Irwin Goodman**, **Vesa-Matti Loiri**, **Kai Hyttinen** sekä hieman myöhemmin Flamingon artistikaartia täydentäneet **Hector**, **Kirka** ja **Edu Kettunen**.

Englanninkielistä rockia esittäneen Broadcast-yhtyeen riveistä soolouralle erkautuneen Edu Kettusen ensialbumilla kuultu *Lentäjän poika* todisti jälleen kerran oikeaksi vanhan väittämän, jonka mukaan moderni populaarimusiikki ei kenties ole kansanmusiikkia, mutta se voi parhaimmillaan olla kansanmusiikkia.

Joten, syystäkin tämä suureen suosioon yltänyt, ikaikaisesta isä-poika-suhteesta kertonut laulu löytyy nykyisin useimmista suomalaista popmusiikkia esittelevistä laulu- ja nuottikirjoista sekä koulujen musiikinopetukseen tarkoitetuista oppikirjoista.

Edu Kettusen käsialaa oli myös Broadcastin laulusolistin, **Kim Lönnholmin** esittämä *Minä olen muistanut*. Se ei menestynyt Suomen euroviisukarsinnassa, mutta siitä huolimatta levy nousi listaykköseksi kuuden viikon ajaksi.

”Olin alun perin tehnyt sen omaa levyäni silmällä pitäen”, on Edu myöhemmin kertonut, ”mutta se tuntui jotenkin kornilta, joten laitoin sen pöytälaatikkoon. Kun sitten sain kutsun euroviisujen säveltäjäkilpailuun, kaihoin kappaleen uudelleen esiin ja kirjoitin siihen sanat. Tarjosin laulua ensin **Maaritille**, mutta hänen mielestään kyseessä oli paremmin miehelle sopiva teksti, mikä olikin varmaan totta. Niinpä se meni sitten **Kimille**.”

Murheellisten laulujen maa

1970-luvun loppupuolella pinnalle ponnistanut Eppu Normaali oli uudelle vuosikymmenelle tultaessa hienoisissa vaikeuksissa. Yhtyeen alkuaikojen hitit sanoittanut **Mikko Saarela** oli lähtenyt omille teilleen ja hänen aika suuriin tennareihinsa hyppäsi Eppujen laulusolisti **Martti Syrjä**.

Hieman haparoivan alun jälkeen hän sai kuitenkin rupiset riiminsä rullaamaan, ja ilkkumaan valmistautunut epäilijöiden lauma sai pahasti nenilleen kun kaikki kliseet kaukaa kiertänyt, perisuomalaista alkoholinkäyttöä ja sen seurauksia kuvanneesta *Murheellisten*

Dingo -yhtye esiintyy Tavastia-klubilla Helsingissä heinäkuussa 1984. Laulajana Neumann eli Pertti Nieminen.

Dingo myi yhteensä puoli miljoonaa levyä.

laulujen maasta tuli iso hitti ja – kuten tavaataan sanoa – klassikko jo syntyessään.

Siitä sai alkunsa hurja nousukiito suomirockin huipulle. Vuonna 1985 ilmestynyt albumi *Kabdeksas ibme* -albumi myi sensaatiomaisesti kultaa kolmessa päivässä ja lopulta komeat 113 000 kappaletta. Levyn keskeisiä teemoja olivat kaipuu, suru, levottomuus, lähteminen sekä alkaneet uudet ja päättyneet rakkaustarinat. Kaikki nämä kiteytyivät hienosti suomirockin parhaisiin rakkauslauluihin kuuluvalla kappaleella *Voi kuinka me sinua kaivataan*.

Eppujen huimasta menestyksestä huolimatta suomalaisen rockin painopiste näytti ainakin hetkellisesti siirtyvän Tampereelta Poriin. **Neumannin (Pertti Nieminen)** johtama Dingo tuli, soitti ja voitti teinityttöjen

sydämet muun muassa sellaisilla 1980-luvun puolivälin paikkeilla ilmestyneillä hiteillään kuin *Sinä ja minä*, *Autiotalo* ja *Levoton Tubkimo*.

Yhteensä puoli miljoonaa levyä myyneen Dington tavaramerkeiksi muodostui konopopundeilla kuorrutettu yltiöromanttinen tyyli, jota korostettiin muusikoiden vahvasti meikatuilla kasvoilla, hiusgeeleillä (tai millä lie aineilla, en minä tiedä), sifonkihuiveilla sekä vanhoja univormuja muistuttavilla esiintymisasuilla.

Yhtyeen aikaansaama, lähestulkoon beatlemaniaa muistuttanut hysteria ei silti ollut kovin vaarallista, ei ainakaan Dington konserteissa käyneen psykologi **Pirkko Siltalan** mielestä: ”Terve nuori tyttö yleensä palautuu tällaisen konsertin jälkeen entiselleen.”●

Musiikilla menee lujaa

Tilastojen mukaan musiikkivienti ja kotimainen äänitekauppa kasvavat.

Teksti LAURI KAIRA Kuva JONNA RUTANEN

Kotimaisella musiikkialalla menee aiempaa paremmin, ainakin Musiikki-tuottajat IFPI Finlandin ja vientiorganisaatio Music Finlandin tilastojen mukaan.

Music Finlandin mukaan musiikkivientimme on kasvanut viimeisen 15 vuoden aikana liki kymmenkertaiseksi. Vuonna 1999 musiikkivientimme oli 4–5 miljoonaa euroa ja viime vuonna 45 miljoonan euron suuruusluokkaa.

Merkittävin vientisektori on musiikkisidonnaiset tuotteet ja palvelut, kakkosena live-esiintymiset ja kolmantena äänitteet. Live-esiintymistulot ovat viime vuosina laskeneet, mutta äänitepuoli sekä musiikkisidonnaiset tuotteet ja palvelut kasvaneet.

Eurooppa tärkein vientialue

Merkittävin vientialue on Eurooppa, jonne menee yli kaksi kolmasosaa musiikkivientiä. Toiseksi suurin on Pohjois-Amerikka (Yhdysvallat ja Kanada). Sinne menee viennistä noin 15 prosenttia. Kolmantena on vähän tätä pienempänä Aasia ja neljäntenä Etelä-Amerikka, jonne menee noin 4 prosenttia musiikkivientiä.

Euroopassa merkittävin alue on saksankielinen Eurooppa (Saksa, Itävalta, Sveitsi), joka on noin runsas neljännes musiikin kokonaisviennistämme. Pohjoismaiden osuus lähentelee 15 prosenttia.

Music Finland kampanjoi laajasti saksankielisessä Euroopassa Aus Finnland -hankkeellaan vuosina 2015–2016. Tämä tuplasi hankkeeseen osallistuneiden 132 suomalaisen musiikkialan yrityksen vientitulot.

Saksan radioissa soitetun suomalaiskappaleiden määrä lähes kaksinkertaistui ja tekijänoikeuskorvaukset kohdealueelta kasvoivat vuoden aikana yli 30 prosenttia.

Alma oli yksi suomalaisartisteista, jotka esiintyivät Reeperbahn Festivalilla Hampurissa syyskuussa 2016. Hänen kansainvälinen uransa käynnistyi Saksan kautta.

Sunrise Avenuen lisäksi soittoon pääsi nyt monia muitakin artisteja.

Suomalainen elävä musiikki tavoitti yli miljoona kuulijaa vuodessa ja sen tekijöistä saatiin lukea Saksan mediassa yli 21 000 kertaa.

Digi kasvaa Suomessa

Myös kotimarkkinoilla näkyy kasvua. Musiikkituottajat IFPI Finlandin mukaan äänitteiden kokonaismyynti kasvoi 1,6 prosenttia vuonna 2016. Tukku-myynnin arvo oli yhteensä 36,7 miljoonaa euroa. Käännöksen selvä, mutta vielä ollaan kaukana vuoden 2001 ennätysmyynnistä 68 miljoonasta eurosta.

Tämä tilasto koskee kuluttajakauppaa. Kuluttajamyynnistä kertyneen 36,7 miljoonan euron lisäksi muusikot ja tuottajat

saivat viime vuonna 17,8 miljoonaa euroa Gramex-korvauksia.

Kuluttajamyynnin kasvu tulee pitkälti Spotifysta. Fyysinen myynti jatkaa sukellustaan. Se laski 31 prosenttia kun taas digitaalinen myynti kasvoi 20,6 prosenttia.

Digipalveluiden markkinaosuus on nyt 75 prosenttia. Siitä on latauskauppaa noin kolmannes ja suoratoistoa kaksi kolmannesta.

Kotimaisen osuus kuluttajamyynnistä on laskusuunnassa. Vuonna 2014 kotimaisen musiikin osuus oli noin puolet, 49 prosenttia. Vuonna 2016 se oli 39 prosenttia. Tämä johtunee suoratoistopalvelujen yleistyisestä. Kun Anttilassa oli omat levyhyllyt kotimaiselle musiikille, Spotifyssä kaikki musiikki kilpailee samalta viivalta.●

Tuuli tähtää kansainväliselle uralle

”Tavoitelkaa rohkeasti unelmianne, älkää pelätkö epäonnistumista.”

Teksti NOORA MARTTILA

KUVA: LINDO GILBERTO

Laulaja **Tuuli Oikarinen**, 18, on nuoresta iästään huolimatta tehnyt töitä musiikin parissa jo pitkään. Musiikin tyyli on muuttunut vuosien myötä, mutta suosiota on riittänyt.

Tuulin levy on myynyt platinaa. Tubeconissa hänet palkittiin tänä vuonna Vuoden musiikkikanavana.

Vuonna 2012 Tuuli julkaisi 13-vuotiaana esikoisalbuminsa *Salaisuudet*, joka myi nopeasti platinaa. Loppuvuodesta 2015 julkaistu single *Nimet listalla feat. Mikael Gabriel* myi kultaa.

Kesällä 2016 Tuuli julkaisi kappaleen *Justin feat. Daniel Okas*, joka sekin hipoo kultalevyyn vaadittavaa kahden miljoonan striimin rajaa. Keväällä 2017 Tuuli julkaisi uusimman suomenkielisen singlensä *SOLO*.

>>>

TUULI OIKARINEN

- Taiteilijanimi Tuuli
- Syntynyt 1999 • Lukiossa
- Esikoislevy *Salaisuudet* (2012)
- Uusin levit *Covers EP Vol. 1* (2017).

KUVA: JANITA AULTIO

Esikoisalbumi myi platinaa.

>>>

Kipinä lapsena

Kipinä musiikkiin ja laulamiseen syntyi jo lapsena.

”Aloin laulaa jo ennen kuin osasin edes kunnolla puhua. Yhdeksänvuotiaana osallistuin kahteen lasten & nuorten laulukilpailuun voittaen molemmat ja samalla pääsin esiintymään oikealle yleisölle”, Tuuli kertoo.

”Se tuntui mahtavalta ja silloin tajusin, että jonain päivänä haluan olla artisti. Laulaminen tulee sydämestä ja on aina ollut intohimoni.”

Tuulilla on viesti kaikille nuorille, jotka haaveilevat artistin urasta. ”Tavoitelkaa rohkeasti unelmianne, älkää pelätkö epäonnistumista!”

Cover-levy

Tuuli on tähän asti julkaissut musiikkia suomeksi, mutta julkaisi heinäkuussa englanninkielisen EP:n *Covers EP vol. 1*.

Levyttä löytyvät hänen tämänhetkiset lempibiisinsä, ja ne ovat sananmukaisesti covereita.

”Olen filistellyt näitä biisejä tosi paljon. Tietenkin lempibiisit aina vaihtuvat, mutta esimerkiksi **Charlie Puthin** *Attention*-biisistä tykkään edelleen todella paljon ja halusin tehdä siitä vielä vähän rauhallisemman version.”

EP:itä löytyvät Tuulin versiot **Charlie Puthin** *Attention*-, **Julia Michaelsin** *Issues*-, **Luis Fonsin** ja **Justin Bieberin** *Despacito*- ja **Noah Cyrusin** ja **Labrinthin** *Make Me (Cry)* -kappaleista.

Jos Tuuli pääsisi esittämään yhden EP:n biiseistä sen alkuperäisen esittäjän kanssa, minkä hän valitsisi?

”Aloin laulaa jo ennen kuin osasin edes kunnolla puhua.”

”Kyllä mä esittäisin silloin *Attentionin* Charlie Puthin kanssa. Joku oli kommentoinutkin mun Youtube-kanavalle, että Charlien pitäisi nähdä tämä versio ja olen ihan samaa mieltä.”

Tulevaisuudessa englanniksi

Tulevaisuudessa Tuuli haluaa tehdä musiikkia englanniksi.

”Olen koko ikäni laulanut englanniksi. **Anna Abreu** oli mun suurin idoli pienenä ja osaan varmaan edelleen hänen kaikki biisinsä ulkoa. Muutenkin kuuntelen tosi paljon englanninkielistä musaa.”

Mediassa kerrotaan, että Suomessa on hankalaa menestyä englanninkielisellä materiaalilla. Tuuli kuitenkin uskoo, että kova työ tuottaa tulosta.

”**Alma** on hyvä esimerkki siitä, että kaikki on mahdollista, kunhan on tosi hyvä biisi ja osaava tiimi ympärillä. Haluan uskoa, että jonakin päivänä palaset vain lokahtavat paikoilleen.”

Tulevaisuutta varten Tuulilla on selkeä suunnitelma. ”Tottakai siihen tähdätään, että jonain päivänä pääsisin kiertämään keikoilla muuallakin kuin Suomessa.”

YouTubesta vauhtia

Artistiuran lisäksi Tuuli tekee Youtubeen videoita eli tubettaa. Hänellä on oma Youtube-kanava, johon hän julkaisee pääosin musiikkiin liittyvää sisältöä kuten laulucovereita. Elokuussa 2017 Tuuli voitti Tubecon Awardseissa Vuoden Musiikkikanava -palkinnon.

Mistä tubettaminen alkoi?

”Olen syntynyt some-aikaan ja sen käyttö on mulle arkipäivää. Olin jo pari vuotta seurannut aktiivisesti ulkomaalaisia tubettajia ja ajattelin, että olisi kivaa kokeilla sitä itskin. Sen lisäksi moni kavereistani tubettaa myös.”

Youtubesta on noussut musiikkibisnekseen jo useampi nuori tubettaja. Tuuli kuitenkin on ensimmäinen artisti, jolla oli ensin levytyssovitimus ja sitten vasta oma Youtube-kanava.

”Minut on otettu tubettajien keskuudessa tosi hyvin vastaan. Youtube tukee hyvin artistiuraani ja ne auttavat toinen toistaan. Moni on löytänyt mun musiikin Youtuben kautta ja päinvastoin.”

Kiertueen avauskonsertissa soitti Jyväskylä Sinfonia. Vieraat toivottivat tervetulleiksi Jyväskylä Sinfonian intendentti Emma Anttila, Muusikkojen liiton puheenjohtaja Ahti Vääntinen (kesk.) ja Gramexin viestintäjohtaja Lauri Kaira.

Orkesterit juhlavuodessa

Kotimaiset sinfoniaorkesterit juhlistavat Gramexin ja Muusikkojen liiton juhlavuosia kahdeksassa kaupungissa.

Teksti LAURI KAIRA Kuvat PETTERI KIVIMÄKI

Muusikkojen liitto täyttää tänä vuonna sata vuotta ja tekijänoikeusjärjestö Gramex 50 vuotta. Juhlavuosien kunniaksi järjestetään järjestöjen yhteinen konserttisarja kahdeksaan kaupunkiin.

Konserttisarja alkoi Jyväskylästä ja päättyy Helsinkiin. Välillä käydään Kotkassa, Kuusankoskella, Turussa, Mikkeliissä, Lappeenrannassa ja Porissa.

Ohjelmisto on konserttikohtainen. Seitsemän konsertin tilausteoksen säveltäjä on **Uljas Pulkkis** (s. 1975) ja Helsingin Musiikkitalon konsertin **Antti Auvinen** (s. 1974).

Työtä musiikin hyväksi

”Liiton ja Gramexin pyöreät juhlavuodet ovat osoitus siitä, kuinka määrätietoinen työ esittävän säveltaiteen hyväksi tuottaa hedelmää”, sanoo Muusikkojen liiton puheenjohtaja **Ahti Vääntinen**.

”Sekä liitto että Gramex ovat elämänsä kunnossa ja saavuttaneet arvostetun aseman toimialallaan. Mutta se on ollut monen ihmisen kovan työn takana. Juhlistamme näitä saavutuksia, ja samalla haluamme katsoa tulevaisuuteen.”

”Gramexilta isot onnittelut Muusikkojen liiton vuosittaiselle työlle ja saavutuksille”, sanoo Gramexin toimitusjohtaja **Ilmo Laevuo**.

”Gramexin puolikas vuosisata on puolestaan menestyksekkäs osoitus muusikoiden ja tuottajien yhteistyön voimasta. Juhlaan on siis aihetta ja upea konserttisarja edessämme, suuret kiitokset siitä sinfoniaorkestereille ja tilausteosten säveltäjille.”

Säveltäjä **Uljas Pulkkis** odottaa innolla konserttisarjaa. ”Teoksen lukuisat esitykset syksyllä ovat paras lahja säveltäjälle, kun sekä orkesteri, kapellimestari että solistit vaihtuvat esityksestä toiseen.”

”Sävellys on kuin lapsi; olen sen itse tehnyt, mutta minulla ei ole aavistustakaan mil-

laiseksi se kasvaa vieraassa ympäristössä”, sanoo **Pulkkis**.

Antti Auvisen marraskuussa Helsingissä RSO:n konsertissa kuultava sävellys on teos orkesterille ja samplerille.

”Olen tehnyt teoksen lukuisia sampleja vanhoista levytyksistä vuosilta 1904–1914, mukana on paljon oopperalaulua ja kansansävelmiä. Yle on ollut tässä vanhojen levytysten käyttämisessä avuksi. Samplet ovat hyvin lyhyitä, tai luoputaan hyvin lyhyttä aluetta, tai näytteitä on viritetty uudelleen. Sanoisin, että samplen alkuperää on vaikea tunnistaa – mielenkiintoista nähdä josko jotain tunnistetaan”, **Auvinen** kertoo.

Gramex toteuttaa konserttisarjan yhteistyössä orkestereiden ja Muusikkojen liiton kanssa. Tämän lisäksi Gramexin juhlavuosi on esillä useissa musiikkialan tapahtumissa. Näitä ovat muun muassa **Emma Gaala**, **Pori Jazz**, **Helsingin Juhlaviikot** sekä **Musiikki ja Media** -tapahtuma.

Elokuussa 2017 Tuuli voitti Tubecon Awardseissa Vuoden Musiikkikanava -palkinnon.

KUVA: RONI REKOMAA / LEHTIKUVA

Näkemyks tärkeitä musiikkivideoissa

"Musiikkivideon ohjaajan on oltava musiikin ystävä, ja minähän olen."

KUVA: MIKKO TÖRMÄNEN / LEHTIKUVA

"**OMAT AMBITIONI** musiikkivideoiden teossa ovat aina olleet lyhyt-elokuvamaisia, tarina on tärkeintä", sanoo puolensataa musiikkivideoita ohjannut **Finn Andersson**.

Tarina on keino päästä siihen, mikä musiikkivideoissa on oleellista: tuoda esiintyjästä näkyviin jotakin ominta, erityispiirteitä tai tyyliä. Musiikkivideon on osoitettava, miksi kenenkään pitäisi kiinnostua tästä musiikista, Andersson sanoo.

Ei ole yhtä oikeaa tapaa toimia. "Itse käsikirjoitan sataprosenttisesti musiikkivideoni ja keksin idean. Tällöin ohjaaja vaikuttaa paljon."

Musiikkivideo on kuitenkin aina tilaustyö. "Ymmärrän hyvin, että muutkin haluavat vaikuttaa siihen.

Elokuussa 2017 Oulun Musiikkivideofestivaalilla palkittiin parhaasta kuvauksesta Tuomas Järvelä Olavi Uusivirralla kuvaamallaan Kultaa Hiuksissa -videolla (ylempi kuva). Sen ohjasi Miikka Lommi. Parhaasta leikkauksesta palkittiin Postpumpelilla Cristal Snow Pete Parkkosen Kohta Sataa -videosta. Sen ohjasi Viivi Huuska ja kuvasi Julius Koivistoinen.

Levy-yhtiölläkin on ajatus siitä, kuka artisti on ja kenelle hänen musiikkinsa suuntautuu."

Ideointi lähtee aina musiikkikappaleesta. "Jauhan biisiä loputtomasti kuulokkeista, voin kuunnella sitä satojakin kertoja. Jostakin tulee ahaa-elämys, tunne tai ajatus."

"Vaikka jostakin kappaleesta ei alussa olisikaan sataprosenttisen kiinnostunut, se kasvaa kuuntelun myötä."

Musiikin tarkka kuuntelu auttaa, sillä silloin tuntee kappaleen jokaisen kohdan. Finn Andersson toimii itsekin muusikkona, ja tämäkin auttaa musiikin analysoinnissa.

"On ihan lähtökohta, että kappale on hyvä. Että se puhuttelee, alkaa muodostaa kuvia tai tarinaa päähän, että siitä innostuu."

"Musiikkivideon ohjaajan on oltava musiikin ystävä, ja minähän olen."

Nykyteknikka mahdollistaa musiikkivideon kuvaamisen vaikka matkapuhelimella, mutta Andersson korostaa elokuvamaisuuden tärkeyttä musiikkivideoissa.

"Musiikkivideoita sanotaan keikeilukentäksi, ja sitä se on yhä. Välineistö on kehittynyt ja se on fantastinen asia. Se auttaa uusien tekijöiden esiintuloa."

Mitään ei kuitenkaan kannata tehdä väline edellä, Andersson sanoo.

"Musiikkivideo on oma taidemuotonsa. Hyvät jäävät elämään, käytötapava unohtuu."

Siksi musiikkivideon ohjaajan on oltava lopullinen päättäjä, kuvauspäivänä jopa diktaattori. "Näkemyks on kaikki kaikessa, muutoin tulee keskivertoa."

Finn Andersson on tehnyt viime aikoina enemmän mainoksia kuin musiikkivideoita. Moni muukin ohjaaja vaihtelee näiden välillä.

"Musiikkivideoissa on vapaammat kädet ja pienemmät budjetit, ne perustuvat usein ohjaajan haluun toteuttaa työ. Molemmat ovat tilaustöitä, niissä on tilaaja ja maksaja."

Andersson on Musiikin edistämistä audiovisuaalisen tuotannon tukea jakavan ryhmän puheenjohtaja. "Se on ehdottoman mielekäs näköalapaikka. Olen iloinen, että voin olla tukemassa uusia ja vanhojakin tekijöitä. Minulle musiikkivideot ovat olleet ponnahduslauta, on hienoa auttaa muita."

Uusia tekijöitä on paljon. "Mukaan on tullut huumoriryhmiäkin omine Youtube-kanavineen, kuten Humorgruppen Kaj. Tällaiset tekijät ovat oppineet uuden ketteryuden jakelussa."

Musiikkivideoiden kautta nousee uusia yrittäjiä. "He aloittavat esimerkiksi oman bändin tai tuttava-artistin musiikkivideoilla, kouluttautuvat ja perustavat tuotantoyhtiön. Hienoa, että musiikkivideo rohkaisee yrittämään."●

Heikki Jokinen

MUSIIKIN EDISTÄMISSÄÄTIÖ MES:N TUKIPÄÄTÖKSIÄ 1.5.–30.6.2017

Elävän musiikin tuki
211 820 euroa, saajia 113

Äänitetuotantotuki
272 083 euroa, saajia 74

AV-tuotantotuki
74 150 euroa, saajia 46

Markkinointi- ja vientituki
23 480 euroa, saajia 15

Julkaisutuki
23 480 euroa, saajia 21

Kuoromatkat
92 000 euroa, saajia 28

Työskentelytuki
158 860 euroa, saajia 94

Tutkimustuki
11 500 euroa, saajia 6

Muut avustukset
8 000 euroa, saajia 2

Saajia yhteensä
399 kappaletta, 869 368 euroa

Tietoa hakuajoista ja ohjeet:
www.musiikinedistamissaatio.fi

MES-raati arvosti erityisesti Hannu Aukian kansainvälistä osaamista.

Säätiö palkitsi Hannu Aukian

OULUN MUSIIKKIVIDEOFESTIVAALILLA jaettiin elokuussa uutena palkintona musiikkivideon edistämispalkinto. Musiikin edistämistä MES ja sen audiovisuaalisen tuotannon asiantuntijatoimikunta valitsi ensimmäiseksi palkinnon saajaksi musiikkivideo-ohjaaja **Hannu Aukian** No Office -yhtiöstä.

Seitsenhenkisen toimikunnan puheenjohtaja on ohjaaja **Finn Andersson**.

"Palkinnon saaja on vinyt suomalaista musiikkivideo-osaamista kansainväliseen suuntaan", raati sanoi Suomessa ja Yhdysvalloissa vaikuttavasta ohjaajasta.

"Intohimoinen suhtautuminen musiikkivideoon ja luottamusuhde artistien kanssa on mahdollistanut laadukkaat ja näkemykselliset teokset. Ei vain määrää vaan myös laatu. Kiitämme pyyteetöntä työtänne taiteenlajin eteen ja toivomme, että jatkatte tekemistä tulevaisuudessakin" perustelut jatkuivat.

Palkinto on suuruudeltaan 2 000 euroa ja se myönnetään ihmiselle, joka on toiminnallaan edistänyt suomalaista musiikkivideoa.●

Heikki Jokinen

HUOM!
SELAASUOMEN
LISÄKSI MYÖS
VIRON JA RUOTSIN
KEIKKOJA.

SUOMEN SUOSITUIN KEIKKAHAKU

METELI
METELI.NET

facebook.com/meteli.net

twitter.com/meteli

instagram.com/metelinet

GRAMEXIN OIKEUDENHALTIJA-ASIAKKAIDEN ASIAKASSOPIMUS UUDISTUU.

Gramexin vuosikokouksessa yksimielisesti hyväksytyt muutokset täsmentävät Gramexin asiakkaiden oikeuksia ja tehostavat Gramexin mahdollisuuksia kerätä korvauksia asiakkailleen - eli esittäville taiteilijoille ja äänitteiden tuottajille - myös Suomen ulkopuolelta. Merkittävimmät muutokset ovat seuraavat:

- Gramexin hallinnointiin annettavien käyttöalueiden ja oikeuksien määrittelyt tarkentuvat vastaamaan äänitteiden muuttuneita käyttötapoja.
- Asiakas voi halutessaan rajoittaa Gramexin hallinnoinnista pois tiettyjä äänitteiden käyttöalueita tai maita.
- Asiakkaalla on jatkossa oikeus saattaa tietyt asiat erityiseen Gramexin sisäiseen valitusmenettelyyn, kun asia koskee Gramexin toimintaa, joka vaikuttaa asiakkaalle tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain mukaisesti kuuluviin oikeuksiin tai etuihin.
- Gramex saa siirtää asiakkaan henkilö- ja yhteystietoja Gramex-korvausten kansainvälistä keräämistä ja tilitystä tukeviin ja suorittaviin kansainvälisiin tietojärjestelmiin.

Muutokset tulevat voimaan 15.10.2017 automaattisesti, paitsi jos asiakas irtisanoo sopimuksensa vuoden 2017 loppuun mennessä.

Suomen Muusikkojen Liitto ry:n, Musiikkituottajat - IFPI Finland ry:n ja SOLO ry:n edustajat hyväksyivät asiakassopimuksen uudistamisen yksimielisesti Gramexin vuosikokouksessa 30.5.2017.

Muutoksista tiedotetaan lisää,
kun ne tulevat voimaan.

